

Udskriftsdato: 15. december 2025

VEJ nr 9680 af 16/12/2010 (Historisk)

Vejledning om skibstrafiktjenester (VTS) i danske farvande

Ministerium: Erhvervsministeriet

Journalnummer: Økonomi- og Erhvervsmin.,
Søfartsstyrelsen, j.nr. 201013031

Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 9445 af 21/06/2024

Vejledning om skibstrafiktjenester (VTS) i danske farvande

Formål

1. Formålet med vejledningen er at fastlægge de procedure-, udstyrs- og uddannelsesmæssige retningslinjer, som skibstrafiktjenester (VTS – Vessel Traffic Service) skal drives efter i Danmark.

Baggrund

2. Det følger af § 6, stk. 1, nr. 3, i lov om sikkerhed til søs, at økonomi- og erhvervsministeren er bemyndiget til at træffe foranstaltninger og fastsætte regler om meldesystemer og rutesystemer til at sikre sejladsen, herunder skibstrafiktjenester. Økonomi- og erhvervsministeren kan endvidere efter lovens § 8 a efter forhandling med forsvarsministeren fastsætte regler om overvågningen af danske farvande og skibes anløb af havne.

2.2 EU lovgivning

Foranlediget af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/59/EF (Overvågningsdirektivet) med senere ændringer pålægges medlemslandene en række forpligtigelser i forbindelse med drift af obligatoriske skibsmelde- og skibsrutesystemer samt skibstrafiktjenester i deres farvande.

Efter Overvågningsdirektivets artikel 5 skal medlemslandene overvåge og sikre, at skibe, der sejler ind i områder, som er omfattet af IMO godkendte obligatoriske skibsmeldesystemer, overholder systemets regler. Tilsvarende skal medlemslandene efter artikel 7 og 8 sikre, at skibe, som sejler ind i områder, der er dækket af IMO godkendte skibsrutesystemer eller skibstrafiktjenester, anvender og overholder de for disse fastlagte retningslinjer og krav. IMO resolution A.432(XI) om overtrædelse af de internationale søvejsregler giver retningslinjer for rapportering af overtrædelser.

Endvidere følger det af direktivets artikel 9, stk. 3, at kyststationer (herunder VTS) skal råde over tilstrækkeligt og behørigt uddannet personale samt egnet kommunikations- og skibsovervågningsudstyr, samt at disse tjenester og systemer skal drives i overensstemmelse med relevante IMO-retningslinjer.

Disse bestemmelser er gennemført ved bekendtgørelse nr. 1021 af 26. august 2010 om teknisk forskrift om et trafikovervågnings- og trafikinformationssystem i danske farvande og havne.

2.3 Skibstrafiktjenester (VTS) i Danmark

For tiden findes i Danmark skibstrafiktjenesterne Great Belt VTS og Sound VTS, der i de respektive områder opererer de etablerede skibsmeldesystemer. Skibsmeldesystemerne er godkendte af IMO og dermed obligatoriske at deltage i for omfattede skibe. På baggrund af de af IMO godkendte skibsmeldesystemer fastsætter Søfartsstyrelsen de danske regler om skibes meldepligt. For Storebælt gælder bekendtgørelse nr. 488 af 31. maj 2007 om skibsmeldesystemet BELTREP opereret af Great Belt VTS. For Øresund vil der ligeledes blive udstedt en bekendtgørelse om skibsmeldesystemet SOUNDREP opereret af Sound VTS gældende fra den 1. september 2011.

Definitioner

3. I denne vejledning forstås ved:

- 1) Kompetent myndighed: Den myndighed, som helt eller delvist fastsætter regler for skibstrafiktjenester og meldesystemer (også benævnt skibsmeldesystemer eller skibsrapporteringssystemer).
- 2) VTS-myndighed: Den myndighed, der har ansvaret for at opretholde og operere et skibsmeldesystem eller en skibstrafiktjeneste efter denne vejledning.
- 3) Skibstrafiktjeneste (Vessel Traffic Service, VTS): En tjeneste, der har til formål at forbedre skibstrafikkens sikkerhed, effektivitet og beskyttelsen af havmiljøet, og som har kapacitet til at indgå i et samspil med skibstrafikken og bidrage med information og vejledning til at løse konkrete trafiksituationer.

- 4) VTS-center: Et center, hvorfra VTS-myndigheden driver et skibsmeldesystem eller en skibstrafiktjeneste. Sektorer i et skibsmeldesystem eller en skibstrafiktjeneste kan have sit eget VTS-center.
- 5) VTS-område: Det afgrænsede, formelt erklærede operative tjenesteområde for VTS. Et VTS-område kan underopdeles i sektorer.
- 6) VTS-operatør (VTSO): En uddannet og kvalificeret person, som varetager opgaver i et VTS-center.
- 7) Skibsmeldesystem (Ship Reporting System, SRS): Et system, som i et område skal indsamle og udveksle informationer. Disse kan bruges til at give kendskab til trafikken i området og bidrage til sejladsikkerheden, herunder til eftersøgning og redning, skibstrafiktjenester, og forebyggelse af forureningsfare.
- 8) Kyststation: Herved forstås i Overvågningsdirektivet blandt andet en skibstrafiktjeneste (VTS). I denne vejledning forstås kyststation som en skibstrafiktjeneste (VTS) med ansvar for et obligatorisk IMO godkendt skibsmeldesystem, hvis et sådan er etableret i sammenhæng med skibstrafiktjenesten (VTS).
- 9) Skibsrutesystem: Et system, der har til formål at mindske risikoen for ulykker, og som består af en eller flere ruteforanstaltninger, eksempelvis trafiksepareringssystemer, ruter med sejlads i to retninger, anbefalede ruter, områder, hvor sejlads skal undgås, kystnære trafikzoner, trafiksepareringsrundkørsler, områder, hvor der skal udvises forsigtighed, samt dybvandsruter (skibsrutesystem benævnes også rutesystem).
- 10) IMO: FN's Internationale Maritime Organisation.
- 11) IALA: International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities.

Organiseringen af skibstrafiktjenester (VTS) i Danmark

4. I Danmark er det Søfartsstyrelsen, som fastsætter regler for skibstrafiktjenester, fastlægger tjenestelniveauer og erklærer VTS-områder mv. (d.v.s. er den "kompetente myndighed" i henhold til IMO's vejledninger). Søværnets Operative Kommando driver VTS-tjenesten i Storebælt, mens Farvandsvæsenet driver VTS-tjenesten i Øresund (d.v.s. disse myndigheder er "VTS-myndighed" i henhold til IMO's vejledninger).

Generelle forpligtelser

5. VTS-myndigheden forestår driften af skibstrafiktjenesten (VTS). Driften skal indrettes med henblik på efterlevelse af de operative krav i Artiklerne 5, 7, 8, 9, 14, 16 og 17 i Overvågningsdirektivet. Tillige skal organisationen indrettes med henblik på opfyldelse af de retningslinjer, som IMO har vedtaget om VTS tjenester¹⁾, og herunder med henvisning til IALA's vejledninger.

6. VTS-myndighederne skal:

.1 Samarbejde med andre myndigheder ved ulykkesopklaring.

.2 Rapportere observerede hændelser i VTS området, der vurderes som overtrædelser, jf. Overvågningsdirektivets artikel 5, 7 og 8, til Søfartsstyrelsen inden 30 dage.

.2.1 Rapportering til Søfartsstyrelsen skal ske efter retningslinjerne i IMO resolution A.432(XI) og skal, udover principperne i resolutionens skemaform, indeholde en forklaring af forløbet samt et antal søkortskitser eller skærmpoint over et tilstrækkeligt tidsforløb med henblik på at kunne identificere og dokumentere overtrædelser.

.2.2 Kun overtrædelser begået på dansk søterritorium eller dansk eksklusiv økonomisk zone (EEZ) skal rapporteres.

.3 Rapportere til Søfartsstyrelsen de hændelser i VTS området, som i væsentligt omfang afviger fra normalbilledet, eller som kunne have resulteret i et uheld (nær-ved hændelser). Der vedlægges et antal skærmbilleder, som dokumenterer hændelsen.

7. VTS-myndigheden skal gennem etablering af procedurer og vedligeholdelse af udstyr sikre, at det udstyr, der er nødvendigt til at opretholde kommunikation med og overvågning af skibstrafikken, er driftssikkert døgnet rundt.

.1 VTS-myndigheden skal i forbindelse hermed fastlægge procedurer, der sikrer, at tekniske fejl på udstyret udbedres hurtigst muligt inden for de rammer, som er fastsat i VTS-myndighedens sikkerhedsstyringssystem.

.2 Hvis tekniske fejl på udstyret delvist eller helt forhindrer VTS-myndigheden i at udøve tjenester, skal dette straks meddeles skibsfarten ved udsendelse af navigationsadvarsler efter procedurer i sikkerhedsstyringssystemet.

8. VTS-myndigheden skal sikre, at skibstrafikken uafbrudt overvåges fra en eller flere arbejdsstationer for hver sektor, og at alle offentliggjorte tjenester er til rådighed, når skibsmeldesystemet eller skibstrafiktjenesten er i drift. Der skal endvidere opretholdes uafbrudt lyttevagt på de designede VHF radiofrekvenser, der anvendes, samt vagt ved andre kommunikationsmidler end VHF, hvis de er en del af den erklærede tjeneste.

9. VTS-myndigheden skal optage og lagre videodata af trafikbilledet i VTS-området med alle relevante oplysninger, der er nødvendige for at identificere og dokumentere hændelser. VTS-myndigheden skal endvidere optage og lagre kommunikationen over VHF. Oplysningerne skal opbevares i mindst 90 dage og skal på forlangende stilles til rådighed for Søfartsstyrelsen, havarikommission eller politiet. Perioden på 90 dage kan nedsættes til mindst 30 dage, såfremt rapporter af overtrædelser, jf. pkt. 6.2, samt hændelser jf. pkt. 6.3 sendes til Søfartsstyrelsen senest efter 15 dage.

Sikkerhedsstyringssystem

10. En VTS-myndighed skal etablere et sikkerhedsstyringssystem, der sikrer, at formålet med skibsmeldesystemet eller skibstrafiktjenesten opfyldes. Sikkerhedsstyringssystemet skal følge anerkendte standarder for kvalitetsstyringssystemer og skal mindst indeholde:

.1 Beskrivelse af skibsmeldesystemets eller skibstrafiktjenestens formål, målsætninger og erklærede tjenester,

.2 beskrivelse af VTS-myndighedens organisation samt ansvarsfordeling,

.3 procedurer eller procesbeskrivelser for alle opgaver, der vurderes vigtige for at opfylde formålet med skibsmeldesystemet eller skibstrafiktjenesten,

.4 beskrivelse af uddannelse og træning af personale,

.5 procedurer for evaluering af kvalitetsstyringssystemets effektivitet samt opfyldelse af målsætninger, og

.6 relevante registreringer til at dokumentere opfyldelse af formål, målsætninger og eventuelle afvigelser.

11. Procedurerne eller procesbeskrivelserne skal omfatte instruktioner til VTS-operatørerne om kommunikation med skibe i VTS-området under iagttagelse af de af IMO og IALA udarbejdede retningslinjer og skal omfatte alle forhold, der er vigtige for at opretholde en effektiv og sikker kommunikation med skibene med baggrund i den/de erklærede tjeneste(r) og omfatter blandt andet;

.1 generelle standarder for opkald og modtagelse af opkald fra skibe,

.2 procedurer i tilfælde, hvor skibe anmoder om vejledning til sejladsen, efter det niveau som VTS-enheden er godkendt til jævnfør retningslinjerne fra IMO og IALA,

.3 procedurer for opkald, når skibe ved deres adfærd kan medføre overhængende fare for andre skibe, en grundstødning, påsejling af broer eller andre konstruktioner eller skader på havmiljøet,

.4 procedurer for kommunikation med f.eks. lodser,

.5 tilstand og adgangsforhold til sejlløb, kanaler mv. og status på navigationshjælpemidler,

.6 en fare, som truer et skib, og

.7 kommunikationssprog.

12. VTS-myndigheden skal mindst én gang årligt evaluere sikkerhedsstyringssystemets opfyldelse af formålet og dets effektivitet. Evalueringen skal mindst hvert 5. år udføres af en organisation, der er uafhængig af VTS-myndigheden. Evalueringer skal senest 2 uger efter deres udarbejdelse indsendes til Søfartsstyrelsen.

Uddannelse

13. VTS-myndigheden skal udarbejde og iværksætte en uddannelsesplan for sine VTS-operatører efter de retningslinjer og uddannelsesmål, som er fastsat af IMO med henvisning til IALA's anbefalinger herfor²⁾ og med hensyn til det eller de tjenesteniveauer, som er erklæret for skibstrafiktjenesten (VTS).

14. VTS-myndigheden skal sikre, at VTS-operatøren har indgående kendskab og kompetencer til alle forhold vedrørende skibe, som har betydning for vurdering af skibenes sikre sejlads, deres overholdelse af gældende sejladsbestemmelser, skibenes individuelle indflydelse på sejladssikkerheden i området samt deres potentielle belastning af havmiljøet. Det omfatter blandt andet kendskab til skibstyper, manøvreegenskaber, fremdrivning, stabilitet, radarkendskab, kommunikation, meteorologiske forhold, ladningstyper og farligt gods, rapporteringsforpligtigelser, sejladsregler, herunder de internationale søvejsregler og vagtholdsbekendtgørelsen samt engelskkundskaber på operativt niveau.

Videregivelse af oplysning om visse skibe og farlig hændelser

15. VTS-myndigheden skal indberette skibe, som er til fare for sikkerheden til søs eller havmiljøet, eller som overtræder gældende lovgivning, til den relevante myndighed. Herunder skal VTS-myndigheden indberette passerende skibe til Søfartsstyrelsen, der jf. artikel 16 i Havnestatskontroldirektivet³⁾ har anløbsforbud i medlemsstaternes havne, eller om hvilke en EU-medlemsstat har givet underretning i overensstemmelse med Overvågningsdirektivets artikel 16 eller 17 om skibe, som udgør en særlig fare for skibsfarten.

Søfartsstyrelsen, den 16. december 2010

PER SØNDERSTRUP

/ Carsten G. Jensen

- 1) IMO SOLAS konventionens regel V/11 Skibsmeldesystemer og regel V/12 Skibstrafiktjenester, IMO resolution MSC.43(64) Guidelines for Criteria for Ship Reporting Systems med senere ændringer, IMO resolution A.851(20) General Principles for Ship Reporting Systems, IMO resolution A.857(20) Guidelines for Vessel Traffic Services, IMO resolution A.918(22) IMO Standard Marine Communication Phrases, IALA VTS Manual.
- 2) IMO MSC/Circ.1065 om IALA Standards for Training and Certification of Vessel Traffic Service (VTS) personnel (senest IALA edition 2): IALA Recommendation V-103 On Standards for Training and Certification of VTS Personnel, IALA Model Course V-103/1 VTS Operator Training, IALA Model Course V-103/2 VTS Supervisor Training, IALA Model Course V-103/3 VTS On-the-Job Training, IALA Model Course V-103/4 VTS On-the-Job Training Instructor.
- 3) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/16/EF om havnestatskontrol.